

ŽENIJNÍ ZABEZPEČENÍ

PŘIKRYTÍ STÁTNÍ HRANICE

Přijátá koncepce přikrytí státní hranice (SH), vyžaduje od velitelů a štábů trvalou pozornost a tvořivý přístup, neboť jde prakticky o novou problematiku, která si vyžaduje hlubší studium v celém komplexu a v souladu s tím pak i zásahy do celé řady oblastí.

Tato problematika se v plném rozsahu týká i ženijního vojska, které plní jeden z nejrozsáhlejších úkolů — ženijní zabezpečení přikrytí státní hranice.

Základní myšlenka mého pojednání je objasnit v časové posloupnosti všechna ženijní opatření vyplývající z tohoto úkolu.

Ke splnění cílů a úkolů přikrytí musí být předem vyčleněny a připraveny síly a prostředky, udržované ve stálé pohotovosti, schopné zmařit cíle nepřítelů.

Početnost a kvalita sil a prostředků předurčených k plnění úkolů přikrytí, musí vycházet z reálného hodnocení poměru sil, možností napadení nepřítelů, odpovídat cílům přikrytí i základním variantám zahájení války. Jejich činnost musí být dokonale a podrobně plánována, aby mohly okamžitě po obdržení signálu přistoupit k plnění úkolů.

Při organizaci a praktickém uskutečňování přikrytí státní hranice je nutné počítat s nebezpečím zahájení války s překvapením, jakožto pro nás nejobtížnější variantou nebo v optimálním případě s velmi krátkým obdobím narůstání nebezpečí. Toto klade vysoké nároky na všechna opatření směřující k odrazení agrese, nevymaje opatření ženijního vojska.

Tyto skutečnosti potvrzují stále větší význam přípravy a organizace ženijního

zabezpečení přikrytí státní hranice s cílem vyvést vojska do plánovaných prostorů činnosti, odrazit napadení a zabezpečit podmínky k přesunu a zasazení hlavních sil.

V článku vycházím ze soudobých názorů na charakter a možnosti rozpoutání válečného konfliktu a v souladu s vytyčenými úkoly pro bojovou činnost vojsk pokládám při ženijním zabezpečení za důležité především

— zabránit proniknutí nepřítelů na vlastní území,

— vytvořit podmínky k zasazení hlavních sil a proniknutí na území protivníka.

Ženijní opatření, vyplývající z těchto úkolů ženijního zabezpečení, se plně dotýkají celého časového období přikrytí státní hranice, tj. od příprav v míru až po zasazení hlavních sil armády a zahájení operace. Při jejich plánování se musí vycházet ze skutečnosti, že jsou časově i materiálně velmi náročné a proto je nutné maximum těchto opatření připravovat již v míru. Plánuji a uskutečňuji se podle jednotného zámyslu přikrytí SH a jsou vzájemně sladěna s přípravou státního území jako celku.

Z hlediska časového sledu lze opatření rozdělit na opatření uskutečňovaná

- v míru,
- za zvýšeného nebezpečí a zahájení nepřátelství,
- do zasazení hlavních sil.

I. Opatření uskutečňovaná v míru tvoří základ plánovaných a podle možnosti realizovaných opatření v dalších časových sledech

V plné míře musí však být zabezpečena návaznost doplňujících opatření na předcházející.

V podstatě jde o tato hlavní opatření:

a) Vyhodnocení terénu a možnosti jeho úprav s těžištěm v příhraničním pásmu.

b) Kategorizace důležitých komunikačních objektů a staveb, jejich vybavení zařízením k rychlému ničení.

c) Ženíjná úprava v prostorech předpokládaného rozmístění vojsk.

d) Ženíjná opatření k zabezpečení manévru vojsk v příhraničním pásmu a k zabezpečení přesunů z hloubky.

a) Vyhodnocení terénu a jeho možnosti v příhraničním pásmu

Význam tohoto opatření zvláště vyniká v oblasti ženíjního zabezpečení, neboť rozhodujícím způsobem umožňuje nebo znesnadňuje bojovou činnost vlastních i nepřátelských vojsk.

Proto velitelé a ženíjní náčelníci všech stupňů musí před přijetím jednotlivých opatření důsledně vyhodnotit vliv terénu na možnou bojovou činnost a to nejen na vlastní, ale i na straně protivníka.

Z ženíjního hlediska ovlivňují rozsah a možnost realizace přijatých opatření především

- konfigurace terénu jako celku,
- hustota komunikační sítě a komunikačních objektů,
- velikost osad, měst a v příhraničním pásmu pak i druh staveb.

S takto vyhodnocenými údaji je nutné trvale pracovat a doplňovat je podle získaných informací.

b) Kategorizace důležitých komunikačních objektů a staveb, jejich vybavení zařízením k rychlému ničení

Základní požadavek na tento úkol vyplývá z charakteristiky vedení soudobých operací, to je vedení útočných operací na směrech s využitím kvalitních komunikačních tahů.

I když hlavním prostředkem ničení tanků a obrněných transportérů nepřítel je dělostřelectvo a tanky, má zatarasování a ničení nadále svůj význam jako masový prostředek boje s nimi. Zvláště při plnění úkolů přikrytí SH, kdy půjde o přikrytí širokých pásem slabými silami vojsk při-

krytí, budou výbušné zátarasování ve vhodné kombinaci s terénními překážkami podstatně ovlivňovat tempo postupu nepřítel.

Systém plánovaných zátarasování doplňuje jak na taktickém, tak operačním stupni příprava objektů k ničení na komunikační síti.

Kategorizace objektů připravených k ničení doznala v dnešní podobě určitých změn a bude ji nutné dále řešit i v blízké budoucnosti. Půjde především o předhodnocení zabudovaných zařízení v komunikačních sítích, v různých důležitých objektech a hydrotechnických zařízeních apod. Tato opatření dále budou rozpracována v souladu s přijatou koncepcí přikrytí SH.

Objekty připravují k ničení zvláště určené jednotky.

Přípravu a ničení objektů bezprostředně na SH a na přístupech k opěrným bodům rot pohraniční stráže uskutečňují jednotky PS.

c) Ženíjná úprava terénu v prostorech předpokládaného rozmístění vojsk

Ženíjná úprava terénu v tomto období musí být chápána jako základ zemních prací, s možností přímé návaznosti dalších úprav terénu a zatarasování v následujících časových sledech. Proto připravovaná opatření v sobě především zahrnují

- ochranu živé síly a bojové techniky,
- zvyšování nedostupnosti terénu pro tanky.

Na těchto úkolech se podílejí podle svých možností a předpokládaného rozmístění všechny druhy vojsk.

Ochrana je především zaměřena na ukrytí živé síly a bojové techniky budováním objektů polního opevnění pro místa velení všech stupňů, vedení palby a ukrytí živé síly.

Vybudované objekty musí odpovídat požadavkům přikrytí státní hranice a to jak z hlediska přechodu do útočné činnosti, tak i z hlediska vedení aktivní obrany.

Opatření s tím související spočívají především v zabudování objektů z železobetonových prefabrikátů v prostorech předpokládaného zaujetí a to jak na obranných čarách, tak i v prostorech soustře-

dění. Na zabudovaných objektech je nutné kontrolovat jejich bojovou použitelnost, údržbu, včetně maskování, což provádějí útvary pohraničních divizí ve svých zájmových prostorech.

d) Ženíjní opatření k zabezpečení manévru vojsk v příhraničním prostoru a k zabezpečení přesunů z hloubky.

Význam zabezpečení manévru vojsk v příhraničním pásmu a z hloubky je zdůrazněn možností zahájení války s překvapením. Proto veškerá opatření s tím spojená musí být v souladu s požadavky a cíli příkrytí SH a umožňovat plynulost přechodu do útočné operace.

Opatření z toho vyplývající je nutné proto vidět bezprostředně v úpravě (přípravě) komunikační sítě a prací s tím spojených k

- zaujetí plánovaných prostorů (sestav) vojsky příkrytí,

- zabezpečení přesunů vojsk z hloubky.

S tím je spojen rozsáhlý úkol ženíjního zabezpečení přechodu přes horské a zalesněné masivy na státní hranici.

Při zabezpečení přesunů vojsk z hloubky, nutno věnovat náležitou pozornost i přepravám přes vodní toky, kde hydrotechnická situace může být ovlivněna poškozením, neb zničením současných přehrad.

Těžiště opatření bude zvláště v organizaci a zabezpečování potřebného množství záložních přepravišť, především brodových a v součinnosti s útvary týlu i náhradních přemostění.

Všechna tato předem připravená opatření jsou v podstatě pouze kostrou ženíjního zabezpečení, i když co do rozsahu prací nejobsáhlejší, na kterou navazují opatření dalších časových sledů.

Ženíjní opatření musí zabezpečovat příkrytí SH jak za podmínek přechodu do útočné činnosti hlavními silami armády, tak i za přechodu do aktivní obrany.

Na plnění těchto úkolů se v rámci přípravy státního území podlejí útvary pohraničních divizí a určené ženíjní útvary, každý ve svém zájmovém prostoru v rámci plánovaných úkolů operační přípravy státního území.

Rozsah daných prací vyplývá z předpokládaných úkolů.

II. Opatření za zvýšeného nebezpečí, uskutečňované do zahájení nepřátelství a jejich návaznost na dřívější opatření

Úvodem k této stati zdůrazňují, že toto období nelze časově vymezit, ale přesně navazuje na základní opatření, připravované již v míru.

Jeho úkolem je realizovat naplánovaná opatření ženíjního zabezpečení příkrytí SH uskutečňované rotami pohraniční stráže, ženíjními nebo vševojskovými a vojskovými jednotkami a útvary.

Je to období, které má rozhodující vliv na odrazení agrese nepřítelů a vytvoření podmínek k rozvinutí a přechodu hlavních sil prvosledových armád frontu do útočné operace. Proto podstatný vliv na splnění úkolů bude mít čas a množství sil a prostředků, které budou k dispozici.

Úkoly ženíjního zabezpečení SH plní

- jednotky PS,
- vševojskové jednotky a druhy vojsk,
- ženíjní jednotky na stupni pluk, divize a armáda.

V podstatě jde o tři hlavní úkoly ženíjního zabezpečení:

- a) aktivaci stálých zařízení a budování systému zátarasů v celém komplexu na

jednotlivých směrech možné činnosti nepřítelů,

- b) ženíjní úpravu terénu s využitím polních obranných zařízení,

- c) budování výhodných postavení a čar v hloubce, jakož i opatření k uskutečňování protiztečí.

a) Aktivace stálých zařízení a budování systému zátarasů

Systém ženíjních zátarasů, jakož i příprava objektů k ničení se buduje v souladu se systémem paleb protitankových prostředků s využitím přírodních překážek a nevýbušných zátarasů, připravených již v míru s přihlédnutím k manévru vlastních vojsk.

Základ systému zátarasů tvoří PT zátarasy, zejména PT minová pole, chráněná palbou.

Zdůrazňují, že zatarasování se uskutečňuje především na jednotlivých směrech.

Opatření jednotek PS

Opatření jednotek PS jsou vzájemně sladěna s činností prvosledových pluků a

vycházejí z jednotného ženíjního zabezpečení příkrytí SH.

K plnění těchto úkolů je možné vyčleňovat od každé rot PS tak zvané technické hlídky.

Materiál a ženíjní municí potřebnou ke splnění plánovaných úkolů je možné uložit předem v prostoru činnosti rot Pohraniční stráže.

Plnění úkolu zatarasování technickými hlídkami rot Pohraniční stráže je možné za tohoto předpokladu zahájit prakticky okamžitě po obdržení signálu.

U rot PS, které jsou na hlavních směrech, lze plánovat protitanková minová pole, oboustranně komunikací a adjustací stálých zařízení k ničení.

U rot PS, které jsou na pasívních směrech, lze plánovat protitanková minová pole, většinou lesních neudržovaných cest a zřizování stromových záseků zaminovaných PP a PT minami.

Kladem je, že tyto jednotky znají terén a případně uložení ženíjní munice v polních skládkách v prostorech činnosti, umožňují plnit úkoly v krátkých časových termínech.

Opatření vševojskových jednotek

Zatarasování a příprava objektů k ničení je hlavní úkol ženíjního vojska.

Vševojskové jednotky a jednotky druhů vojsk se zúčastní zatarasování pouze v rámci přímého zabezpečení bojových postavění a prostorů rozmístění.

I když jde o zřizování ochranných PT minových polí, představují určitou hodnotu zatarasování, která se bude časově od jedné hodiny počínaje postupně zvyšovat.

Opatření ženíjních jednotek a útvarů

Zřizování zátarasů a příprava k ničení bude závislá na délce časového období od zahájení prací na příkrytí SH do doby zahájení agrese nepřitelem.

Proto je nutné plány zatarasování zpracovávat na nejnepříznivější variantu — napadení s překvapením, kdy vojska příkrytí SH budou vstupovat do boje z chodu.

Zátaras ženíjních jednotek prvosledových pluků msd plně navazují na zátaras zřízené technickými hlídkami rot PS a systém nevýbušných zátarasů připravený v míru s využitím terénních podmínek.

Těžiště u msp bude spočívat na

- zatarasení 1—2 komunikačních směrů s využitím stálých zařízení,

— položení PT minových polí minovými ukladači,

— zřízení jednoho skupinového uzlu zátarasu.

K plnění úkolu je nutno vyčleňovat od samého jeho zahájení maximální hodnotu ženíjních jednotek s minovými ukladači.

K vytvoření větší hustoty zátarasů, zvláště mezi připravenými 2. a 3. postavením je výhodné přesunout i plukovní PZO s bateriemi PTRS od obou druhosledových pluků (msp a tp) msd.

Z divizních prostředků pak i POZ msd s minovými ukladači zatarasování hlavního směru v pásmu divize a část ZZ pro aktivaci SZ, zatarasení komunikačního tahu nebo zřízení skupinových uzlů zátarasů v návaznosti na opatření uskutečňovaná v rámci pluku.

Z armádních prostředků lze uvažovat i použití zatarasovacích jednotek k zabezpečení prostoru zasazení hlavních sil armády.

I když jsou POZ pluků i divize použity k minování, musí být stále připraveny k zaujetí svých plánovaných prostorů bojové sestavy a v součinnosti s PTZ být připraveny k plnění aktivních úkolů.

Rozbor možností zatarasování i vyčleňování jednotek je závislý na vzniklé situaci. Rozsah provedených prací bude buď minimální nebo bude postupně narůstat. Dosažení plné hustoty zatarasování a ničení na jednotlivých směrech (tj. splnění plánovaných opatření) nelze časově omezit. Opatření budou plněna postupně tak, jak útvary budou uváděny do bojové pohotovosti.

b) Ženíjní úprava terénu s využitím polních obranných zařízení

Ženíjní úprava terénu je dalším rozhodujícím činitelem, ovlivňujícím odolnost a bojeschopnost živé síly a bojové techniky. Proto již v míru, jak jsem uvedl v předcházející části, jsou budována polní obranná zařízení, která v tomto období obsazují jednotky a útvary příkrytí SH. Všechny jednotky dokončují jejich budování, zvláště v opěrných bodech rot (včetně rps) a obranných rajónech praporů prvosledových pluků.

Jde především o vybudování nebo doplnění těchto opatření:

V opěrných bodech rps a msr msp

— pozorovatelný velitelů rot,

— systém zákopů a okopů k vedení palby,

- okopy pro živou sílu,
- palebná postavení bojových prostředků pro přímou střelbu,
- využití konfigurace terénu k ukrytí OT.

Z plukovních opatření je nutné dobudovat

- palebná postavení plukovního dělostřelectva a palebných čar pro tpr,
- postavení pro plbat,
- ochranné okopy u plukovních jednotek a týlu.

K úpravě terénu (upravíme-li jej s předstihem), je zakázáno používat trhaviny. Ty je možné použít, je-li dokončována ženijní úprava terénu při nenadálém napadení nepřitelem. Musí být tedy plně využity zvláště tankové radlice, zemní stroje a případně i ruční práce jednotek.

Z divizních opatření je těžiště položeno na dobudování

- prostorů bojového rozmístění raketového dělostřelectva,
- postavení divizního dělostřelectva (DDS),
- míst velení divize (VS, ZVS, TVS),
- týlových zařízení, případně na komunikační práce apod.

Svým rozsahem představují tato opatření značný objem zemních prací, na kterém se podílejí všechny druhy vojsk.

Se zaujetím plánovaných prostorů mimo ženijní úpravu terénu se současně i maskuje technika deformačními nátery pokud to nemohly útvary udělat předem.

c) Budování výhodných postavení a čar v hloubce, jakož i opatření k uskutečnění protizteči

Uvedená opatření budou uskutečňovat vševojskové vojenské i ženijní jednotky a útvary.

V pásmu příkrytí SH nelze o těchto opatřeních hovořit na stupni pluk. Jediná

jeho jednotka k možné protizteči je tpr, který v tomto období působí jako celek nebo je decentralizován do obranných rájů praporů k vytvoření protitankové obrany. Proto si tpr buduje sám palebné čáry na 1—2 směrech činnosti s využitím tankových radlic.

Plánovaná postavení a čáry zasazení se budují na stupni msd s důrazem na bojové předurčení tankového a druhosledového msp.

Pro tankový nebo motostřelecký pluk je nutné vybudovat a připravit

— 2—3 čáry k uskutečnění protizteče s úpravou komunikační sítě a zabezpečení čáry zasazení,

— praporek rájů obrany na 3. a 4. postavení, je-li plánováno jejich zaujetí.

V hloubce sestavy msd obsazuje druhosledový msp na hlavním směru své pásma příkrytí (má-li je určeno), ve kterém plně využívá polní obranná zařízení a ženijní úpravu terénu uskutečňuje v rozsahu, uvedeném u msp prvního sledu divize.

Vážnější a rozsáhlejší opatření bude uskutečňovat stupeň armády a frontu

— údržbou a úpravou komunikací včetně přechodů přes vodní toky zabezpečit přesun divizí 2. sledu armád do operační sestavy,

— zabezpečení zasazení hlavních sil armády,

— budování druhého pásma obrany a prostorů k protiztečím druhosledových divizí.

Aby druhosledové divize splnily v tomto období plánované úkoly, musí jim A (F) vytvořit podmínky k plánovaným přesunům jak do výčkávacích prostorů, tak i na čáru zasazení.

K zabezpečení tohoto úkolu nutno především využívat již připravená opatření v hloubce a ženijní útvary a svazky armád.

Z rozboru činnosti tohoto období je zřejmé, že je rozhodující a že v něm uskutečňovaná ženijní opatření budou plně ovlivňovat bojovou činnost příkrytí SH vyčleněnými silami a prostředky.

III. Opatření do zasazení hlavních sil

Ženijní opatření uskutečňované v tomto období, kdy již probíhá agrese, budou navazovat na předchozí s těžištěm na tyto úkoly ženijních zabezpečení:

- zasazení hlavních sil armád 1. sledu F,
- zabezpečení tempa operace s přechodem horských a zalesněných masívů,

c) opatření k upevnění dosažených čar vlastními vojsky na území nepřítele.

Na těchto opatřeních se budou částečně podílet vševojskové a vojskové jednotky, těžiště však bude opět spočívat na ženíjném vojsku.

a) **Ženíjní opatření k zabezpečení zasazení hlavních sil** lze v podstatě rozdělit na dvě skupiny úkolů a to:

- úkoly ženíjných jednotek a útvarů v sestavě vojsk příkrytí státní hranice,
- úkoly, které bezprostředně zabezpečují zasazení hlavních sil armády.

Ženíjní jednotky všech stupňů v součinnosti s technickými hlídkami rot PS aktivují zátarasy na 1. stupni bojové pohotovosti a ničí plánované objekty, pokud se tak ještě nestalo. Zde je nutné zdůraznit, že ničení komunikací a zatarasování na státní hranici a v předpolí na hlavních směrech, se uskutečňuje na rozkaz nebo se souhlasem velitele divize a na vedlejších směrech se souhlasem nebo na rozkaz velitele pluku. Těžiště manévru zátarasy v součinnosti s PTZ bude přeneseno do prostoru, kde síly nepřítele pronikly na naše území.

Zde budou plně aktivovány skupinové uzly zátarasů, ŽZ pluku a divize budou ničit a zatarasovat komunikace na směrech postupu nepřítele.

Stojí za úvahu možnost znovu zatarasovat hraniční přechody v týlu útočícího nepřítele. Tento úkol mohly splnit jednotky PS, které v operních bodech rot, zpravidla na hraničních přechodech, bude nepřítel obcházet a které budou tak zůstat v týlu nepřítele s potřebným zatarasovacím materiálem. Vzhledem k výtečným znalostem terénu mají PS jednotky všechny předpoklady tento úkol splnit.

Cílem všech těchto opatření je nedopustit, aby nepřítel pronikl do plánovaných prostorů zasazení hlavních sil, armád 1. sledu F. V tom musí sehrát svoji úlohu i ženíjní jednotky ve spolupráci s dělostřelectvem a vševojskovými jednotkami.

Přesuny a manévry vyváděných hlavních sil armád a jejich rozvinutí do bojových sestav budou zabezpečovány za ztížených podmínek již probíhajícího střetného sražení, zvláště použije-li nepřítel zbraně hromadného ničení.

Proto včasné zaujetí sestavy ženíjnými útvary armády, případně frontu a plnění plánovaných úkolů (naznačených na závěr předchozího státě), by úkoly ženíjního zabezpečení podstatně ulehčilo.

b) **Opatření k zabezpečení pohybu s přechodem pohraničních hor**

Vojska příkrytí SH vytvořila systém zátarasů, které mají nyní překonávat hlavní síly. Protože každé položené minové pole a protitankový zátaras jsou předávány taktickému veliteli, musí tento zasazovaným útvarům zabezpečit průchody v minových polích a upozornit roznětové hlídky u stálých zařízení k ničení na průjezd zasazované jednotky. Mimo to je povinen organizovat doprovod až do předpolí, kde tuto zodpovědnost přebírá velitel roty PS.

Tempo postupu zasazovaných útvarů (svazků) může být ovlivněno nejen činností nepřítele s použitím ZHN, ale i složitými povětrnostními podmínkami, což může značně ovlivnit přechod již zamínovaného horského a zalesněného masívu na státní hranici.

Proto zabezpečení postupu prvních sledů armád, do příchodu armádních ženíjných útvarů [na úpravu a údržbu hraničních přechodů], bude spočívat na organických ženíjných jednotkách útvarů a svazků.

Je proto nutné obdobně jako při ženíjném zabezpečení útočného boje organizovat na jednotlivých stupních OZP, materiálně vybavené k plnění uvedených úkolů. V rámci praporů pak na každé praporní ose začleňovat u zasazovaných útvarů TRALL, nebo MOV, případně i ROD-200.

Obtížnost překonávání takového terénního překážek je znásobena skutečností existence připravovaných opatření k ukládání jaderných min bezprostředně při státní hranici na území nepřítele.

K jejich překonávání je nutné organizovat v sestavě mspr (tpr) SZJM z organických i posilových ženíjných jednotek.

Úkoly ženíjných jednotek i ostatních druhů vojsk v tomto období se v podstatě neliší od osvojených a praktikovaných úkolů ženíjního zabezpečení útočného boje neb operace.

c) **Opatření k upevnění dosažených čar vlastními vojsky**

Cílem hlavních sil armády pod ochranou vojsk příkrytí SH bude rozvíjet útočnou operaci na území nepřítele. Může však dojít k situaci, že buď v důsledku protiúderu a nepříznivého poměru sil bude armáda nucena přejít částí sil do dočasné obrany, nebo zabezpečit dosaženou čaru pro další plánovanou činnost.

Charakteristické pro plnění úkolů ženijního zabezpečení bude opevnit dosažené prostory (čáry) především

— účinným systémem zátarasů, zvláště výbušným a to jak kladením minových polí, tak i přípravou k ničení jednotlivých směrů,

— ženijní úpravou terénu,
— základními opatřeními k manévru (přeskupení) bojujících útvarů.

Na plnění těchto úkolů se budou postupně podílet ženijní jednotky a útvary tak, jak budou do prostoru bojové činnosti vycházet.

Přihlédneme-li k soudobým názorům na charakter a možné způsoby rozpoutání válečného konfliktu, docházíme k závěru, že hlavní vliv na organizaci příkrytí SH bude mít charakter a způsob jeho vzniku, možnosti a uskupení předpokládaného nepřítele, stav bojové pohotovosti, možnosti vlastních vojsk, charakter terénu a jeho ženijní úprava.

Tyto faktory nás limitují při vyčleňování potřebných ženijních sil a prostředků i při stanovení úkolů.

Přitom je nutné vycházet ze zásady, že plánování, organizace a komplexní materiálně technické zabezpečení ženijních úkolů příkrytí SH je třeba uskutečnit v maximální míře již v míru.

Ženijní opatření příkrytí SH ve svém souhrnu

- zabraňují proniknutí nepřítele na naše území,
- ženijní úpravou terénu s využitím již předem připravených opatření, zabezpečují ochranu osob a bojové techniky před účinky klasických i jaderných zbraní a zabezpečují i vedení bojové činnosti vojsky příkrytí SH,
- vytvářejí podmínky k zasazení hlavních sil armád 1. sledu F a umožňují přenést operaci na území nepřítele.

Závěrem zdůrazňuji, že základní myšlenka článku bylo objasnit v časové posloupnosti všechna hlavní ženijní opatření, vyplývající z úkolu příkrytí SH a přispět tak k dalšímu rozpracování této problematiky.